

Obstoj več političnih elit je pogoj za poštene in svobodne volitve

Interpelacije ne bodo odvrnile vlade od iskanja soglasja pri vprašanjih nacionalnega pomena – Sedanji predsednik LDS, gospod Jelko Kacin, je fizično napadel opozicijskega kolega, pa še zdaleč ni odstopil

LJUBLJANA – Ob drugi obletnici volitev je premier Janez Janša govoril o dveh političnih elitah. Z njim smo se pogovarjali tudi o tem, ali so ponujeno priložnost izrabili mladi in neobremenjeni ljudje, o očitkih o premajhni razbremenitvi gospodarstva, odnosih s opozicijo, odstopu Pavleta Ruparja in o stikih s predsednikom republike.

Izkazalo se je, da imamo dve politični eliti, so bile vaše prve misli ob drugi obletnici zmage na volitvah. Predsednika SD, ki sodeluje v partnerstvu za razvoj, je zaskrbelo, češ da potemtakem obstajata dva tabora. Ali je dva tabora v Sloveniji videti (tudi) s položaja premiera?

Prav ste navedli. Govoril sem o dveh političnih elitah. Ne pa o dveh gospodarskih in političnih elitah. Razlika je pomembna. Obstoj več političnih elit je v demokratični družbeni ureditvi absolutni pogoj za poštene in svobodne volitve. Če ni alternativ, ni izbire. In tudi demokracije ne. S tem imajo lahko težave samo stranke in posamezniki, ki še niso povsem razčistili s totalitarno preteklostjo in enostrankarstvom. V tržnem gospodarstvu pa normalno delovanje tržnih zakonitosti odbira sposobne od nesposobnih. Tam ni volitev, so pa neizprosna pravila svobodne konkurence, ki odločajo o gospodarski eliti. Ta je ena sama, sestavljajo pa jo tisti podjetniki, ki uspejo na trgu.

Kot predsednik vlade pa sicer vidim eno Slovenijo, povsem normalno državo, ki jo sestavljajo različni ljudje, politične stranke ter takšne in drugačne interesne skupine. Petnajst let je LDS s pomočjo SD ustvarjala vtis, da so oni edini sposobni za vodenje države, v zadnjih dveh letih pa se je izkazalo, da to ne drži. Slovenija ima veliko sposobnih ljudi tudi zunaj LDS in SD, ki doslej zaradi drugačnega mnenja niso nikoli dobili priložnosti za odločanje. Z volitvami leta 2004 se je ta prostor močno razširil, izkoriščenega je več človeškega kapitala oziroma znanja, zato Slovenija tudi hitreje napreduje. Tudi LDS in Pahorjevo SD smo na začetku mandata povabili k sodelovanju, vendar sta stranki sodelovanje zavrnili. Mi nismo izključevali nikogar.

Če obstajata dva tabora, je naprej razmišljal Borut Pahor, sprememba oblasti pomeni zamenjavo gospodarstvenikov in politikov ne glede na to, ali so posamezniki dobro opravljali delo ...

Sprememba oblasti po sami logiki pomeni tudi zamenjavo politikov. O tem odločajo volivci, ki ocenijo, kdo je delo dobro opravil. Ne pomeni pa sprememba oblasti tudi spremembe v gospodarstvu z izjemo možnosti v državnih podjetjih, pa še ti potencialni mehanizmi bodo z umikom države iz gospodarstva v skladu z že sprejetimi zasnovami privatizacije do konca mandata v veliki večini odpravljani. Če bi gospod Rop in gospod Pahor v prejšnjem man-

datu, ko sta bila na oblasti, izpeljala ta umik, tudi teh začasnih možnosti ne bi bilo več. Vendar tega niso storili, ker so verjeli, da so nezamenljivi in da bodo vedno na oblasti. Obtožbe tistih, ki so bili desetletja na oblasti, deloma tudi brez volitev, češ da sedanja vlada izvaja kadrovske čistke, so politično motivirane. Prizadet je njihov politični ego, dejansko jih moti, ko vidijo, da tudi novi ljudje, ki so dobili priložnost, delajo enako dobro ali celo še bolje kot tisti, ki so jih nasledili.

Sicer pa pogledimo konkreten primer, ki najbolj nazorno zanika obtožbe o popolni čistki v državni upravi. Direktor carinske uprave Franc Košir, ki ga je naša vlada pred kratkim vnovič imenovala na ta visoki položaj, se kot kandi-

pa ste bili prisiljeni sklepati kompromise?

Opravljene so bile celostne analize učinkov predlaganih sprememb. Predlog je bil oblikovan tako, da bosta gospodarska rast in rast zaposlenosti v novih okoliščinah znatni. To je predvsem tudi naša odgovornost. Upoštevali smo konstruktivne predloge strokovne javnosti, koalicijskih partnerjev in konstruktivnega dela opozicije v okviru partnerstva za razvoj. Na voljo so bili tudi bolj radikalni ukrepi, ki bi kratkoročno sicer dodatno pospešili gospodarsko rast, vendar bi bila socialna cena previsoka, kar bi se slej ko prej odrazilo tudi na splošni uspešnosti družbe. Odločili smo se torej za srednjo pot, ki pa bo dovolj hitra, da bomo lahko uresničevali osrednji cilj Strategije razvoja Slovenije. To je trajnostni razvoj in splošno povečanje blaginje, ki temelji na realni, za približno tri odstotne točke hitrejši gospodarski rasti od povpre-

dov v slovenskem političnem prostoru glede urejanja tega konkretnega vprašanja. Izrazito destruktiven v svojih javnih nastopih je bil le predsednik LDS. Enotno stališče doma pa je zelo potrebno.

Interpeliranje ministrov, to naj bi se še nadaljevalo, pri sklicevanju srečanja z opozicijo nima pomembne vloge?

Interpelacija je legitimen instrument opozicije, ki ga ustava opredeljuje kot sredstvo nadzora nad delovanjem vlade ali posameznega ministra. Predvideva pa, da se ministra pokliče na zagovor takrat, ko obstaja sum kršitve zakona ali ustave. V obeh primerih pa LDS svoji interpelaciji na široko utemeljuje predvsem na očitkih, da ministra nista izpolnila predvolilnih obljub. Ti očitki pa ne držijo. Tudi če bi, bi morala biti opozicija ob takšni ugotovitvi le vesela, saj so imeli na volitvah nasproten program od našega. Sicer pa opozicijsko poseganje po interpelacijah vlade ne bo odvrnilo od naporov za iskanje soglasja pri vprašanjih nacionalnega pomena, še posebej na področju zunanje politike.

Nameravate po volitvah sami podrobneje pregledati delo ministrov?

To delam sproti.

Odstop poslanca Pavla Ruparja je v javnosti dobil oznako spretne in pričakovane poteze vaše stranke. Opozicije ne zanima, kako ga bodo presojali volivci, temveč ali ima kot županski kandidat še vašo podporo.

Kot veste, zakon ne dopušča odstopa od županske kandidature. Tudi če bi gospod Rupar želel, ne bi mogel odstopiti. Odločali bodo torej volivci. In pri tej svoji odločitvi bodo imeli izbiro. Protikandidat gospodu Ruparju je poslanec LDS Borut Sajovic. Če bodo volivci v Trzinu menili, da sta LDS in Sajovic boljša izbira, bomo to odločitev spoštovali. Enako ravnanje pričakujem, če bo odločitev drugačna, od LDS. Še posebej zato, ker je njihovo moraliziranje ob primeru Rupar precej neverodostojno. Poslanec Rupar je naredil napako, ko je omalovaževal še vedno veljavni zakon. Vendar je nato odstopil kot poslanec. Ravnal je odgovorno. Tudi zato, ker se je z odstopom odrekel poslanski imuniteti, kar bo omogočilo, da se druge obtožbe razčistijo v realnem času brez zavlačevanja pred pristojnimi organi. Ko je sedanji predsednik LDS pred leti fizično pred TV kamerami napadel opozicijskega kolega, se je LDS sprenevedala, gospod Jelko Kacin pa še zdaleč ni odstopil.

Je bilo težko po dolgih tednih molka navezati stik s predsednikom republike?

Prizadevanje je res trajalo nekaj časa.

Se zdaj večkrat vidita in slišita?

Po potrebi.

IVAN PUC



PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA

dat LDS poteguje za župansko mesto v Kranju. Poznate kakšen primer, ko bi si tako visok uradnik iz časov vladavine LDS in SD upal kandidirati na listi opozicijske SDS?

Izjavili ste, da ste priložnost dali mladim in neobremenjenim ljudem. Ali upravičujete vaše zaupanje?

Dejal sem, da so priložnost dobili mladi in neobremenjeni ljudje, dali pa so jim jo lastniki podjetij. Nova koalicija je zgolj razširila možnosti tudi za tiste, ki so bili doslej kljub svojim sposobnostim zapostavljeni. Kot kažejo poslovni rezultati, v glavnem podjetja z novimi vodstvi dosegajo boljše rezultate kot pod prejšnjimi direktorji. Cene delnic podjetjem rastejo. In dvomim, da hkrati rastejo tudi posli podjetjem njihovih sinov, kot se je to dogajalo v času direktorovanja nekega županskega kandidata v Mercatorju.

Sprememba davčne zakonodaje naj bi po mnenju kritikov ne omogočile (zadostne) razbremenitve gospodarstva. Ali ste si tudi vi želeli, da bi šli pri reformah dlje,

čja EU. V vsakem primeru prvič v slovenski zgodovini znatno zmanjšujemo davke ter hkrati močno poenostavljamo davčni sistem.

Najbolj zanimivo je, da očitki o premajhni razbremenitvi gospodarstva prihajajo iz vrst opozicijske stranke, ki je davek na izplačane plače sploh uvedla kot svetovno posebnost. Slovensko gospodarstvo je bilo tako v najtežjih časih po izgubi jugoslovanskih trgov še dodatno obremenjeno s tem davkom.

Po burnem dogajanju na Hotizi ste sklicali predsednike parlamentarnih strank. Ali v kratkem času predvidevate novo srečanje, s katerim bi dosegli dogovor z opozicijo glede enotne strategije odnosov s Hrvaško?

Srečanje predsednikov parlamentarnih strank in poslancev narodnih skupnosti v zvezi z zapleti pri Hotizi, katerim smo bili priča v avgustu, je bila dobra priložnost za neposredno in odkrito izmenjavo pogledov na reševanje nastalega položaja. Sestanek je pokazal zelo veliko enotnost pogle-